

KAMPEN OM KULTURARVET

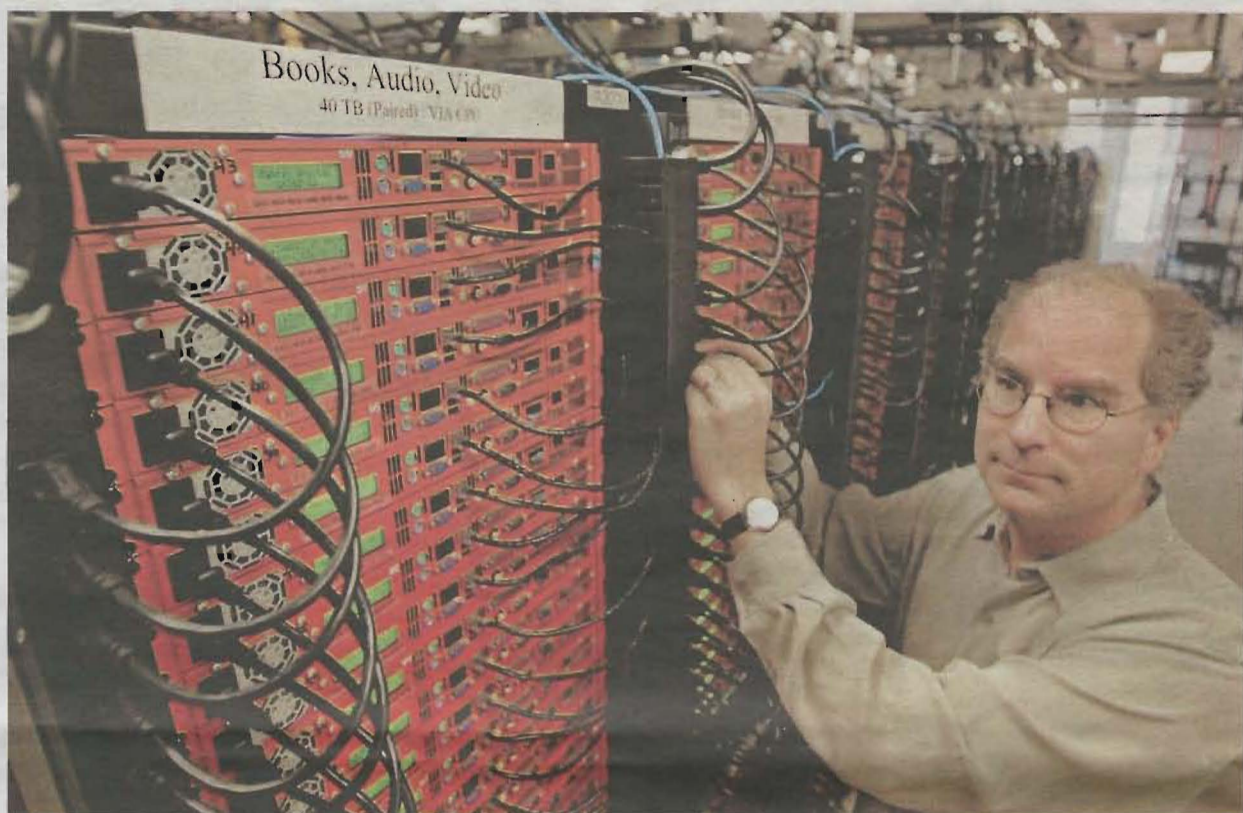
Världens kulturarv i jättelikt bibliotek

Genom att digitalt försöka samla alla böcker, bilder, filmer samt musik- och filminspelningar skapar Internet Archive ett jättelikt bibliotek för världens kulturarv och skyddar det från maktens politiska manipulationer.

Internet Archive är ett öppet digitalt bibliotek med huvudsäte i San Francisco. Dess uttalade uppdrag är det inte så modesta att skapa universell tillgång till all kunskap. Biblioteket omfattar mer än 15 petabyte material bestående av webbsidor (över 400 miljarder!), spel och appar, musik, filmer och fler än fyra miljoner böcker. Projektet går alltså ut på att digitalt bevara och tillgängliggöra både den media som i dag produceras för nätet, men också de böcker, foton, ljudinspelningar och filmer som skapades före den digitala eran.

Det var i maj 1996 som den amerikanske internetentreprenören och näktivist Brewster Kahle iklädde sig rollen digital bibliotekarie med ambitionen att skapa ett enda stort globalt bibliotek på det då unga nätet. Först började han försöka lagra stora delar av alla sajter, därefter att digitalisera och tillgängliggöra tusentals filmer som på olika vis dokumenterar USA:s kulturhistoria. Sedan dess har Internet Archives samling vuxit till enorma proportioner. Det digra materialet består av sådant som inte längre omfattas av upphovsrätten, har licens genom Creative Commons (amerikansk ideell organisation som ökar den fria tillgången av kulturella verk genom avtal) eller som biblioteket helt enkelt fått.

Internet Archives årliga kostnad är tio miljoner dollar och biblioteket har 200 anställda. Biblioteket finansieras genom en rad samarbeten med bibliotek, organisationer, universitet, kulturinstitutioner och företag världen över, bland andra har datajätten Micro-

Internet Archives grundare Brewster Kahle bland bibliotekets hårddiskar på dess huvudkontor i San Francisco. FOTO: BEN MARGOT

Internet Archives huvudkontor ligger en neoklassicistiskt byggnad i San Francisco som tidigare används som kyrka.

FOTO: GIRL2K

soft varit en viktig finansierare under dess uppbyggnad. Internet Archives fysiska databaser är förlagda till San Francisco, Redwood City och Richmond i USA. Därutöver sparas kopior i det internationella biblioteket Bibliotheca Alexandrina i Egypten och i en lokal i Amsterdam. Internet Archive, som också leder världens största projekt av digitalisering av böcker, har inte färre än 33 olika kontor i fem olika länder som arbetar med inskanning av tryckt och digitaliserar dagligen omkring tusen titlar.

I dag hyser sajten också Open Library, ett globalt bibliotek med över en och en halv miljon e-böcker

som alla världens invånare kan låna. Det gäller också allt övrigt material. Du kan sitta hemma i Sverige och bara surfa in på archive.org och få tillgång till otaliga böcker, filmer, inspelningar och bilder.

I sitt ljudarkiv samlar Internet Archive över 200 000 musikinspelningar, ljudböcker, nyhetssändningar, radioprogram och andra ljudfiler. Dessutom finns över 170 000 liveinspelningar, bland andra har rockstorheter som Grateful Dead och The Smashing Pumpkins släppt sina konsertinspelningar för fri lyssning. Just nu pågår också arbetet med att digitalisera en halv miljon sånger som spelats in mel-

Adriana Garin katalogiserar böcker på Internet Archives fysiska lagerlokal i Richmond.

FOTO: JEFF CHIU

lan 1880 och 1960 som donerats av diverse samlare och institutioner.

Internet Archive har också en bildsamling som omfattar väl över en miljon fotografier. Bland dem som bidrar finns Brooklyn Museum, Metropolitan Museum of Art och rymdstyrelsen NASA:s bildarkiv. Här finns också 160 000 mikrobilder från olika amerikanska universitetsbibliotek.

I filmarkivet finns inte mindre än tre miljoner videor, däribland en miljon nyhetsinslag och över 6 000 spelfilmer från alla världens länder.

Att samla och digitalisera världens kulturarv i ett enda bibliotek har förstås sina risker. För fem år sedan

började biblioteksutrymmet i Richmond att brinna och i branden förstördes 20 lådor med böcker och filmer, många oersättliga, även om det mesta hade hunnit digitaliseras.

Internet Archive är förstås också politiskt utmanande. Både Indien och Turkiet har vid tillfällen stängt ner tillgången till biblioteket för sina medborgare och eftersom Internet Archive inte litar på president Donald Trump och vad hans vision om en ny amerikansk storhetstid innebär, har biblioteket också bestämt sig för att kopiera hela samlingen och att även förvara den på hemlig ort i Kanada.

Erik Jersenius